

Prof. dr hab. Piotr Tryjanowski
Instytut Zoologii
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
e-mail: Piotr.Tryjanowski@gmail.com

Poznań, dnia 7 lutego 2015 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr inż. Szymona Śnieguli

pt. „*Compensating developmental rate in dragonflies and damselflies (Odonata) as a response to photoperiod along a latitudinal gradient*”.

Była dla mnie niezwykle przyjemnością lektura rozprawy doktorskiej Pana mgr inż. Szymona Śnieguli. Nie tylko dlatego, że Autor zajął się niezwykle interesującymi ważkami, połączył cechy ich historii życia z aspektami klimatu, ale też dlatego, że praca jest po prostu świetnie i klarownie napisana. W rozprawie postawiono jasno sformułowane cele badawcze i zrealizowano je za pomocą prawidłowych metod pracy (tak terenowych, laboratoryjnych, jak i analitycznych), oraz przeprowadzono rzetelną dyskusję nad uzyskanymi wynikami. Mógłbym nawet napisać – drobiazgową, co wynika ze struktury rozprawy (pięć opublikowanych prac – stanowiących załączniki, poprzedzonych wstępem teoretycznym).

Po lekturze rozprawy jako recenzent czułem intelektualną porażkę. Nie bardzo mogłem wynaleźć rażące błędy i niedociągnięcia. Tego pewnie dokonali recenzenci prac opublikowanych w wiodących czasopismach branżowych. Stąd moje uwagi mają przede wszystkim charakter impresji. Praca jest na tyle interesująca i inspirująca, a zatem pozwala na podjęcie przyjemnej dyskusji naukowej i oferuje Doktorantowi możliwości swobodnej obrony swego punktu widzenia, którego wszak recenzent wcale podzielać nie musi.

Praca ma charakter kompaktowy – co bardzo lubię – liczy 45 stron właściwego tekstu rozprawy. Jest to zapewne pochodną wykorzystanie

lingua franca współczesnej nauki, czyli języka angielskiego. Zapewne to zasługa Promotora (prof. Franka Johanssona), czy choćby wynik współpracy polsko-szwedzkiej, czego praca doktorska jest efektem. Tutaj przedstawiono streszczenia – w językach polskim i angielskim, wprowadzenie do idei pracy, hipotezy, opisano system badawczy (m.in. przybliżenie badanych gatunków), metodykę, oraz przedyskutowano uzyskane wyniki. Posiłkowano się przy tym odwołaniami do pięciu prac stanowiących załączniki, wcześniej opublikowanych w następujących czasopiśmie: *Odonatologica*, *Ecological Entomology* (2 prace), *Oikos*, *PLoS ONE*.

W zasadzie mam dwie uwagi, obie bardzo ogólne. Przy czym jedna w zasadzie jest sugestią. Otóż, choć eksperymenty były poprawnie przygotowane, świetnie łączyły przyrodniczą wiedzę terenową z eksperymentami laboratoryjnymi, to wyprowadzanie z nich bardzo generalizujących konkluzji nieco razi. Zwłaszcza, że badania oparte są na porównaniu *de facto* tylko dwóch populacji (oczywiście z powtórzeniami dla kilkunastu gatunków). Zatem, tutaj zalecałbym większą ostrożność. Tymczasem w miejscu gdzie można wręcz i prawdę mówiąc należy sobie pozwolić na spekulacje czyli w rozdziale o perspektywach i pomysłach na przyszłość (str. 40), zupełnie zabrakło wątku ochroniarskiego. Jakie znaczenie mają badania Autora (a mają!) dla skutecznej ochrony, przynajmniej kilku zagrożonych gatunków ważek.

Praca jest poprawnie technicznie przygotowana i jej estetyka jest wzorowa. Przypomina moje ulubione minimalistyczne skandynawskie wzorce.

Zatem, podsumowując uważam, iż rozprawa doktorska Pana mgr. inż. Szymona Śnieguli spełnia wymogi stawiane przez Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (Dz. U. Nr 65/03 poz. 595) i wnioskuję do Wysokiej Rady Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie o dopuszczenie Pana mgr. inż. Szymona Śnieguli do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Na zakończenie pragnę zaznaczyć, iż na podstawie wyników przedstawionych w rozprawie jestem przekonany, iż zaprezentowane

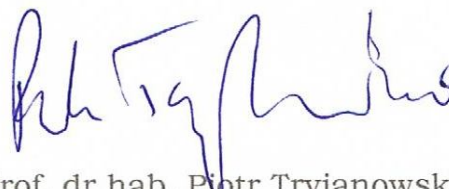
wyniki znajdują (a sądząc po miejscach publikacji, już znalazły) szeroki oddźwięk na międzynarodowym rynku nauki. Biorąc pod uwagę swoje dotychczasowe doświadczenie jako recenzenta rozpraw doktorskich - chciałbym podkreślić wyróżniający się charakter przedstawionej mi do oceny rozprawy. By jednak nie być gołosłownym poniżej przedstawiam kryteria, które skłoniły mnie do podjęcia tej decyzji:

1. znakomite przeprowadzenie eksperymentów laboratoryjnych, służących weryfikacji wcześniejszych hipotez ekologii terenowej;

2. zauważenie ważności i złożoności czynników fizycznych ograniczających cechy historii życia i geograficznego rozmieszczenia ważek;

3. poza ocenianą rozprawą - ogólny profil naukowy - dojrzałego badacza - Pana mgr. inż. Szymona Śnieguli.

Zatem wnioskuję do Rady Instytutu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie o wyróżnienie rozprawy stosowną nagrodą.

Prof. dr hab. Piotr Tryjanowski